

فراداده

شکل گیری دانش از دوران باستان تا وب معنایی

نوشته: ریچارد فارتنر

ترجمه:

دکتر زاهد بیگدلی

استاد بازنشسته گروه علم اطلاعات و دانش شناسی دانشگاه شهید چمران اهواز

دکتر محمد حسن عظیمی

استادیار گروه علم اطلاعات و دانش شناسی دانشگاه شهید چمران اهواز

همکاران

فریده اکبرزاده - ابراهیم امامی قره تپه - مهدیه خزانه‌ها - سهیلا فعال

فرزانه قنادی نژاد - فریده کعب عمیر

سرشناسه: گارتنر، ریچارد -- Gartner, Richard

عنوان و نام پدیدآور: فراداده: (شکل گیری دانش از دوران باستان تا وب معنایی) نوشته ریچارد گارتنر؛ ترجمه زاهد بیگدلی، محمد حسن عظیمی، همکاران فریده اکبرزاده ... [و دیگران].

مشخصات نشر: اهواز: پژوهندگان راه دانش، ۱۳۹۸. مشخصات ظاهری: ۱۹۱ ص.

فروست: پژوهندگان راه دانش: ۱۴۰۷. شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۴۵-۴۰۶-۴

وضعیت فهرست نویسی: فیپا

یادداشت: عنوان اصلی: Metadata : shaping knowledge from antiquity to the semantic web, 2016

یادداشت: همکاران مترجم فریده اکبرزاده، ابراهیم امامی قره تپه، مهدیه خزانه‌ها، سهیلا فعال، فرزانه قنادی‌نژاد، فریده کعب عمیر.

عنوان دیگر: شکل گیری دانش از دوران باستان تا وب معنایی.

موضوع: وب معناسنجی

موضوع: Semantic Web

شناسه افزوده: عظیمی، محمد حسن، ۱۳۴۸ - مترجم

رده بندی کنگره: Z666.IV

شماره کتابشناسی ملی: ۵۷۵۱۶۴۱

موضوع: Metadata

شناسه افزوده: بیگدلی، زاهد، ۱۳۲۶ - مترجم

شناسه افزوده: اکبرزاده، فریده - مترجم

رده بندی دیویی: ۰۲۵

استاد پژوهندگان راه دانش

ناشر: پژوهندگان راه دانش

شماره نشر: ۱۴۰۷

نام کتاب: فراداده (شکل گیری دانش از دوران باستان تا وب معنایی)

نویسنده: ریچارد گارتنر

ترجمه: دکتر زاهد بیگدلی - دکتر محمد حسن عظیمی - محمد حسن ران: فریده اکبرزاده -

ابراهیم امامی قره تپه - مهدیه خزانه‌ها - سهیلا فعال - فرزانه قنادی‌نژاد - فریده کعب عمیر

تیراژ: ۱۰۰۰

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۸

چاپ: ترنج

صفحه آرایشی: پژوهندگان

سایز: وزیری

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۴۵-۴۰۶-۴

قیمت: ۶۳۰۰۰ تومان

www.ketab.ir

حق چاپ و نشر محفوظ است.

طبق قانون حقوق نویسندگان و مصنفان هرگونه کپی برداری به هر روش پیگرد قانونی دارد.

دفتر تهران: ۶۶۱۲۰۵۵۴ - ۰۹۱۲۸۸۸۴۹۶۹ دفتر اهواز: ۳۲۲۰۲۸۰۲ - ۰۹۱۶۱۱۸۵۱۱۸

فهرست مطالب

۵.....	مقدمه مترجمان
۷.....	سیاسگزاری
۹.....	فصل اول: فراداده چیست و چرا مهم است؟
۱۴.....	سازه‌ی انسانی
۱۷.....	سه نوع فراداده
۲۱.....	چرا فراداده مورد نیاز است
۲۲.....	از اطلاعات به دانش به خود
۲۶.....	از دانش به فرنگ: نقش تصدی
۲۸.....	منابع
۲۹.....	فصل دوم: لوح گلی، پسته، بزه، درختان: فراداده پیش از بایت
۳۱.....	فراداده‌ی باستان
۳۵.....	ظهور چاپ
۳۹.....	قرن نوزدهم: اطلاعات صنعتی شده
۴۴.....	قرن بیستم
۴۷.....	منابع
۴۹.....	فصل سوم: فراداده‌ها دیجیتالی می‌شوند
۵۲.....	ورود مارک
۵۷.....	ورود اینترنت
۵۸.....	استاندارد مارک برای اینترنت: هسته دابلین
۶۲.....	فراداده‌های پنهانی (پشت پرده)
۶۳.....	تقسیم‌بندی‌های قدیمی ژرف‌تر هستند
۶۵.....	استانداردها در همه جا
۶۷.....	منابع
۶۹.....	فصل چهارم: فراداده به عنوان ایدئولوژی
۷۳.....	ترسیم نقشه جهان: ایدئولوژی نقشه‌ای
۷۶.....	توصیف جهان: اصطلاحات فنی به عنوان ایدئولوژی
۷۸.....	طبقه‌بندی: سلسله‌مراتب و ایدئولوژی

۸۳	ایدئولوژی فراداده "عینی"
۸۶	منابع
۸۷	فصل پنجم: هستی‌شناسی فراداده
۹۰	معناشناسی
۹۳	صرف و نحو
۹۸	قواعد محتوایی
۱۰۱	واژگان کنترل‌شده
۱۰۵	منابع
۱۰۷	فصل ششم: گرایش شدید به تاکسونومی
۱۱۲	تاکسونومی به عنوان فراداده: جهان در روابط سلسله‌مراتبی
۱۱۵	اصول رجانه‌ها: منعطف ساختن نظام‌های سلسله‌مراتبی
۱۲۰	شکوفایی تاکسونومی‌ها
۱۲۴	منابع
۱۲۵	فصل هفتم: از سلسله‌مراتب تا شبکه‌ها
۱۲۷	به حداقل رساندن سلسله‌مراتب: زده‌بندی چهارزده‌ای
۱۳۲	هستی‌شناسی: فراداده به عنوان شبکه
۱۴۰	منابع
۱۴۱	فصل هشتم: گذر از موانع
۱۴۵	از اسناد تا "اشیاء"
۱۵۲	گذرگاه فراداده‌ها: بازیابی مبتنی بر محتوا
۱۵۸	منابع
۱۵۹	فصل نهم: مردمی‌سازی فراداده
۱۶۳	فهرست‌نویسی اجتماعی
۱۶۴	علم شهروندی از ثبت اطلاعات کهکشان‌ها تا کشتی‌ها
۱۶۷	فوکسونومی: طبقه‌بندی مردمی
۱۷۱	ارتقاء دادن سپس فیلتر کردن: درک آشفتگی فراداده
۱۷۴	منابع
۱۷۷	فصل دهم: دانش و عدم قطعیت
۱۸۵	منابع
۱۸۷	نمایه

مقدمه مترجمان

آموزش کیفی در رشته علم اطلاعات و دانش شناسی اخیراً به مدد بازنگری تغییر سرفصل‌های درسی و ایجاد گرایش‌های جدید در مقاطع تحصیلات تکمیلی به ویژه دکتری دستخوش تغییر و تحول شده است. یکی از دروسی که در مقطع دکتری این رشته تدریس می‌شود وب معنایی است. کاربرد و بهره‌مندی از وب معنایی (وب ۳) که در حال ایجاد شرایط و مقدمات رگذر به وب ۴ (وب هوشمند) می‌باشد مستلزم آمادگی‌های فنی و ساختاری و نظری می‌باشد. درک درست از وب ۳ و تلاش برای بهره‌مندی و بکارگیری آن مستلزم آمادگی‌های ذهنی و نظری برای متولیان از جمله سیاستگذاران، مدیران، فناوران و کاربران می‌باشد. این امر می‌تواند مگر به مدد تولید و اشاعه دانش و اندیشه‌های علمی این حوزه. در این زمینه تألیفات قابل توجهی وجود دارد و این روند نیز روزبه‌روز در حال گسترش و افزایش کمی و کیفی می‌باشد.

وب معنایی برای بهبود بازیابی منابع وب و کیفیت دسترسی مطلوب به منابع توسط کاربران ایجاد شد. نمی‌توان انکار کرد که وب معنایی یکی از مهم‌ترین چالش‌های حوزه وب را هدف قرار داده و تلاش می‌کند این چالش را به نحو مطلوب و شایسته با بکارگیری فناوری‌های مرتبط حل نماید. از طرفی عموماً این تألیفات و تولیدات علمی به موضوعات و زیرموضوعات خاص وب معنایی توجه نموده و تلاش شده است که موضوعات را به نحو مطلوب و مؤثر و به‌طور خاص موردبررسی قرار دهد و در این زمینه حوزه‌های متعددی تحت پوشش قرار داده و سعی دارد از قابلیت‌های این حوزه‌ها در راستای تحقق خواسته‌های علمی بهره‌مند شود. یکی از این حوزه‌ها فراداده می‌باشد.

کتاب حاضر که یکی از آثار به‌روز و معتبر این حوزه است و به نظر مترجمین اثری درخور توجه و ترجمه آن مناسب برای تقویت منابع فنی و دانشی این حوزه در زبان فارسی تشخیص داده شد و برای برگرداندن به فارسی انتخاب شد. اثر حاضر دارای ویژگی‌های ارزشمندی از حیث محتوا و ساختار دارد که سیر کلی فراداده را با یک نگاه تاریخی و مطلوب بررسی کرده و سپس ابعاد فلسفی و نظری آن را کالبدشکافی نموده و ارتباط آن را با حوزه‌های دیگر به‌خوبی ترسیم کرده و رویکرد کاربردی آن را نیز در عصر حاضر موردبررسی قرار داده است.

این موارد و نبود منبع مناسب برای درس وب معنایی، معیارهایی برای انتخاب این اثر برای ترجمه بود و نتیجه این شد که این اثر با همکاری و مساعدت گروهی از دانشجویان علاقه‌مند و فعال دوره دکتری شاغل به تحصیل در گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه شهید چمران اهواز ترجمه شد تا شاید بتواند خلأ منابع درسی در این حوزه را به نحوی جبران نموده و مورد استفاده علاقه‌مندان به این حوزه قرار گیرد. در ترجمه این اثر در فصل اول با عنوان «فرا داده چیست و چرا مهم است؟» از همکاری و مساعدت خانم فریده اکبرزاده بهره‌مند شدیم و در فصل دوم این اثر با عنوان «لوح گلی، پوست بزها و درختان: فرا داده پیش از بایت» نیز همراهی و همکاری ایشان و آقای ابراهیم امامی قره‌تپه شامل حالمان شد. در فصل سوم با عنوان «فرا داده‌ها دیجیتال می‌شوند» نیز از همکاری ابراهیم امامی قره‌تپه بهره بردیم و در فصل چهارم تحت عنوان «فرا داده به عنوان ایدئولوژی» از مساعدت و همکاری خانم مهدیه خزانه‌ها و در فصل پنجم با عنوان «دستی‌شناسی فرا داده» نیز از همکاری خانم خزانه‌ها با مشارکت سهیلا فعال استفاده شد. فصل ششم نیز با عنوان «گرایش شدید به تاکسونومی» نیز با همکاری خانم فعال به اتمام رسید. فصل هفتم با عنوان «از سلسله‌مراتب تا شبکه‌ها» از همکاری و مساعدت خانم فرزانه قنادی بژاد استفاده شد که ایشان نیز در ترجمه فصل هشتم نیز با عنوان «گذر از موانع» با همراهی و همکاری خانم فریده کعب عمیر نیز همکاری و همراهی داشتند و در نهایت فصل نهم با عنوان «مردمی‌سازی، نهاده» و فصل دهم با عنوان «دانش و عدم قطعیت» نیز با همکاری و مساعدت خانم فریده کعب عمیر به انجام رسید. در پایان مترجمین از همکاری و مساعدت این عزیزان تشکر و قدردانی نموده و رایشان آرزوی موفقیت می‌نمایند.